W 2018 roku Rada Najwyższa Ukrainy ustanowiła drugą niedzielę września Dniem Pamięci o Przymusowym Wysiedleniu rdzennych Ukraińców z Nadsania, Chełmszczyzny, Podlasia Południowego, Ziemi Lubaczowskiej i Zachodniej Bojkowszczyzny w latach 1944–1951. Zachodnia granica ZSRR została przeprowadzono bez względu na etniczne osadnictwo Ukraińców i Polaków. Władze komunistyczne postanowiły rozwiązać ewentualne przyszłe problemy poprzez przymusowe wysiedlenie ludności z jej ojczyzn. W dniu 9 września 1944 r. w Lublinie ZSRR i Polska podpisały umowę o „wzajemnej wymianie ludności", która de facto polegała na wyrzuceniu Ukraińców z Polski i Polaków z Ukrainy. W rezultacie, w latach 1944-1951 z Polski wysiedlonych zostało ok. 700 000.

Jak powiedział były szef Ukraińskiego Instytutu Pamięci Narodowej, Wołodymyr Wiatrowycz, tzw. „dobrowolne przesiedlenie" z „równoważnym odszkodowaniem za własność" zamieniło się w zbiorowe niewolnictwo, głód i ubóstwo, lata upokorzenia bez prawa powrotu do ojczyzny".

Materiały archiwalne, które złożyły się na wystawę, pochodzą z zasobu dziesięciu ukraińskich archiwów państwowych.

Wystawa: До 75-х роковин депортації українців з Лемківщини , Надсяння, Холмщини, Південного Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944-1951 роках

Mapa - Łemkowszczyzna i Nadsanie

Informacja o deportacjach Ukraińców w latach 1944-51 na stronie Ukraińskiego Instytutu Pamięci Narodowej

oprac. Edyta Łaborewicz

AP Wrocław O/Legnica